

Η Μάχη της Κρήτης - Ιωάννης Γ. Γεμενετζής Ανχης (ΠΒΕΥ) - Ιστορικός

Η Κρήτη βρίσκεται στο μέσο της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου, επάνω στο σταυροδρόμι των αεροπορικών και θαλάσσιων συγκοινωνιών από τα ανατολικά προς τα δυτικά και από τα βόρεια προς τα νότια ή και αντίστροφα. Για το λόγο αυτό αποτελεί εξαίρετη βάση αεροναυτικών επιχειρήσεων προς κάθε κατεύθυνση και εξασφαλίζει σε αυτόν που την κατέχει τον έλεγχο όλων των συγκοινωνιών στη Μεσόγειο. Τα χαρακτηριστικά αυτά της προσδίδουν ιδιαίτερη στρατηγική σημασία. Απόρροια της οποίας, ήταν να βρεθεί η Κρήτη, από τις αρχές του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τόσο των Βρετανών, όσο και του Χίτλερ.

Στο τέλος Απριλίου του 1941, τη Διοίκηση των Βρετανικών και Ελληνικών Δυνάμεων Κρήτης ανέλαβε ο Διοικητής της 2ης Νεοζηλανδικής Μεραρχίας Υποστράτηγος Φρέϊμπεργκ. Η συνολική στρατιωτική δύναμη της Κρήτης, μετά από ενίσχυσή της και από δυνάμεις που μεταφέρθηκαν από την ηπειρωτική Ελλάδα, ανερχόταν περίπου σε 11.500 Έλληνες και 31.500 Βρετανούς. Μειονεκτούσε όμως, σοβαρά σε θέματα εξοπλισμού, αφού ο οπλισμός, τα πυρομαχικά και τα άλλα εφόδια βρίσκονταν πολύ κάτω της παραδεκτής αναλογίας. Καθόσον οι Βρετανοί δεν υλοποίησαν την υπόσχεσή τους περί παροχής ατομικού και βαρέως οπλισμού. Πέρα απ' αυτό, αεροπορία στη νήσο δεν υπήρχε, ενώ τα διατιθέμενα πυροβόλα και άρματα κρίνονταν τελείως ανεπαρκή.

Το σύνολο των γερμανικών δυνάμεων που θα έπαιρναν μέρος στην επίθεση κατά της Κρήτης ανερχόταν σε 22.750 άνδρες, 1.370 αεροπλάνα και 70 πλοία. Την επιχείρηση θα υποστήριζε και μικρός αριθμός ιταλικών αντιτορπιλικών και τορπιλακάτων, ενώ ένα ενισχυμένο ιταλικό σύνταγμα, ύστερα από αίτηση του Μουσολίνι, θα αποβιβαζόταν από τη Δωδεκάνησο στις ανατολικές ακτές της νήσου. Η ενέργεια αυτή, τελικά, πραγματοποιήθηκε στα τέλη Μαΐου, όταν η τύχη της νήσου είχε ήδη κριθεί.

Η γερμανική επίθεση από τον αέρα κατά της Κρήτης άρχισε το πρωί της 20ης Μαΐου 1941. Μετά από σφοδρό βομβαρδισμό, πολυάριθμα σμήνη μεταφορικών αεροσκαφών άρχισαν να πραγματοποιούν ρίψεις αλεξιπτωτιστών στην περιοχή Χανίων-Μάλεμε. Ταυτόχρονα άρχισε και η προσγείωση ανεμοπλάνων με αερομεταφερόμενα τμήματα. Επακολούθησε σκληρός αγώνας, στον οποίο συμμετείχε σύσσωμος ο Κρητικός λαός ανεξαρτήτου φύλλου και ηλικίας με τον πενιχρό οπλισμό που διέθετε. Κατά τη διάρκεια της υπόψη επιχείρησης, οι Γερμανοί κατόρθωσαν να δημιουργήσουν ένα μικρό προγεφύρωμα στα ανατολικά του Ταυρωνίτη ποταμού και να θέσουν υπό τα πυρά τους το αεροδρόμιο Μάλεμε και το ύψωμα 107, από το οποίο ελέγχονταν η ευρύτερη περιοχή του αεροδρομίου.

Στις περιοχές Ρέθυμνου και Ηρακλείου η γερμανική επίθεση εκδηλώθηκε από τις απογευματινές ώρες της ίδιας ημέρας. Οι αλεξιπτωτιστές σε αυτές τις περιοχές υπέστησαν τρομακτικές απώλειες και δεν μπόρεσαν να σημειώσουν καμία επιτυχία.

Η αντεπίθεση που εκτοξεύτηκε για ανακατάληψη του αεροδρομίου Μάλεμε και του υψώματος 107 δεν ήταν έγκαιρη και για αυτό απέτυχε. Ύστερα από αυτή την αποτυχία και την προώθηση των συνεχώς ενισχυόμενων γερμανικών δυνάμεων προς τα βορειοανατολικά, οι εκεί βρετανο-ελληνικές δυνάμεις συμπύχθηκαν τη νύχτα 23/24 Μαΐου σε νέα τοποθεσία ανατολικότερα. Από την ημέρα αυτή η πρωτοβουλία των επιχειρήσεων περιήλθε στους Γερμανούς, ενώ η τύχη της νήσου είχε πλέον κριθεί. Παρ'όλα αυτά, ο αγώνας συνεχίσθηκε σκληρός μέχρι την 29η Μαΐου, οπότε άρχισε η

εκκένωση της Κρήτης από τις βρετανικές δυνάμεις, η οποία κατά το μεγαλύτερο μέρος ολοκληρώθηκε το βράδυ της 3ης Μαΐου.

Οι απώλειες και από τις δύο πλευρές υπήρξαν πολύ σοβαρές. Ο Διοικητής του XI Γερμανικού Σώματος Αεροπορίας Αντιπτέραρχος Στούντεντ αναγκάστηκε να ομολογήσει ότι η Κρήτη υπήρξε «ο τάφος των Γερμανών Αλεξιπτωτιστών». Αυτό είχε ως συνέπεια να μη τολμήσουν οι Γερμανοί μέχρι το τέλος του πολέμου παρόμοια επιχείρηση.

Έτσι, μετά από αγώνα δέκα ημερών, έληξε η μάχη της Κρήτης, με επικράτηση των γερμανικών δυνάμεων, παρά τη γενναιότητα με την οποία πολέμησαν οι εκεί βρετανο-ελληνικές δυνάμεις και την πείσμονα αντίσταση του ηρωικού Κρητικού λαού, του οποίου το θάρρος, η τόλμη και το πνεύμα αυτοθυσίας υπήρξαν ανυπέρβλητα και προκάλεσαν τον θαυμασμό τόσο των Ελλήνων, όσο και όλων των Συμμάχων. Η μάχη της Κρήτης αποτελεί την τελευταία πράξη της πολεμικής τριλογίας με την οποία συντελέστηκε η κατάληψη ολόκληρης της Ελλάδας από τα γερμανικά και ιταλικά στρατεύματα.

-Ελλήνων: Νεκροί 426 και μεγάλος αριθμός τραυματιών και αιχμαλώτων. Βλέπε ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Επίτομη Ιστορία του Ελληνοϊταλικού και Ελληνογερμανικού πολέμου 1940 - 1941*, Αθήνα, 1985, σελ. 260

-Βρετανών: Νεκροί 1.742, τραυματίες 1.737 και αιχμάλωτοι 11.835. Επίσης βυθίστηκαν 2 καταδρομικά, 6 αντιτορπιλικά και απωλέσθηκαν πάνω από 2.000 αξιωματικοί και ναύτες.

-Γερμανών: Νεκροί 1.990, αγνοούμενοι 1.995 και σοβαρός αριθμός τραυματιών. Συνολικά οι απώλειες του επίλεκτου σώματος των Γερμανών αλεξιπτωτιστών ξεπέρασαν τους 8.000 άνδρες. Οι απώλειες σε αεροσκάφη ανήλθαν σε 220 τελείως κατεστραμμένα και 150 περίπου με σοβαρές ζημιές. Αυτό είχε ως συνέπεια να μη τολμήσουν οι Γερμανοί μέχρι το τέλος του πολέμου παρόμοια επιχείρηση. Βλέπε ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Αγώνες και Νεκροί 1940 - 1945*, Αθήνα, 1990, σελ. 15